

Clody Bertola și Ion Besoiu în spectacolul „Între noi doi n-a fost decît tăcere” de Lia Crișan

Teatrul „Lucia Sturdza Bulandra”

ÎNTRU NOI DOI N-A FOST DECÎT TĂCERE

de Lia Crișan

Vă mai amintiți aceste versuri? „...Între noi doi n-a fost decît tăcere, prietene cu inima prea grea. Să ne vorbim, căci cine știe, mîine un glonț în piept de nu m-o fulgera”. Sînt versuri de Labiș, din poezia *Ultimul asalt*, iar primul vers al strofei pomenite, dă titlul piesei Liei Crișan: *Între noi doi n-a fost decît tăcere...* Firește, cu un înțeles modificat față de cel mult mai amplu și grav al poeziei, cu înțelesul că o posibilă iubire s-a ars, nemărturisită. Dar nu despre sensul tainic și oarecum inutil al acestei iubiri e vorba în piesă, sau, în orice caz, nu numai despre asta e vorba. Autoarea ne propune să examinăm împreună o părticică de lume, un mic univers în care trăiesc oameni obișnuiți, înțelși la tot pasul, oameni a căror existență nu depășește condiția cotidiană, ale căror relații de viață sînt cele mai obișnuite, a căror conduită nu are nimic de excepție. E micul univers al unui birou de proiectare oarecare, dintr-un institut oarecare, dintr-o localitate oarecare, unde oamenii se mîrginesc să-și spună ce a fost ieri și să-și închipuie ce va fi mîine, doar mîine, în care s-a cuibărit cu timpul o stare de inerție, de placiditate și de chiul; vicii la scara mărunță, desigur, fără consecințe catastrofale, dar totuși vicii, cîtă vreme contrazic sensul blazării, este destrămată, cineva, adică noua social. Și iată că urzeala amorțelii, resemnării,

gică, pentru că, precum și în stanțele lui Horațiu, timpul e fugar și ireversibil. În piesa lui Mircea Radu Iacoban nu există oameni buni și răi, nu există conflicte violente, antagonice. Se ciocnesc mentalități, se schimbă gînduri, se răsucesc idei preconcepute, se clarifică destine. Un ziarist acru, un director distins, un profesor minunat, o sportivă, iată cîteva bune portrete, care își încrucișează floarea replicilor vii, pigmentate cu umor, fuziune lirică-veselă, atît de proprie stilului lui Mircea Radu Iacoban, prozator, cu siguranță și dramaturg prin această nouă piesă. Finalul trist, atît cît trebuie, e totuși optimist prin întîlnirea cu oamenii adevărați, de pe scenă, cu viciile lor limpezite în cele cîteva ceasuri ale întîlnirii. Și, în cîntecul final, în sunetele „Gaudemus”-ului, fiecare spectator își află cîte ceva din propria sa experiență de viață, din bucuriile și tristețile adolescenței. Ne bucură să putem consemna contribuția activă a talentatului scriitor ieșean în contextul teatral bucureștean, ne bucură și întîlnirea cu un spectacol remarcabil la debutul stagiunii.

Geta Vlad a găsit, cu contribuția fericită a Sandei Mușatescu, soluția unui cadru scenic precis, util, funcțional, servind cu bun gust atmosfera piesei. Unghiurile turnantei s-au deschis nu expozițional, ci luminînd și „unguiuri” ale vieții spirituale a eroilor, momente-cheie, înlocuind căderile reci, de ghiotină, ale unei eventuale cortine. Iată și „promoția” lui Mircea Radu Iacoban și a Getei Vlad: Ion Vilcu e un gazetar blazat, morocănos, dar lucid, complexat și cinic — toate aceste atribute au fost realizate artistic cu minuțiozitate și finețe de către interpret. Cornel Dumitruș a sugerat destinul unui poet ratat, în stilul său personal, mai puțin furios exterior ca de obicei, mai interiorizat și subtil. Athena Demetriad a compus perfect un personaj din tăcere și gesturi sugerate. Dana Comnea a jucat în „vedetă” cu multe din atributele actorului sigur de el și de farmecul său scenic. Mihail Stan a lărgit aria personajului său — un fotbalist — printr-o analiză psihologică dublată de o mișcare scenică fără cusur. Dorina Lazăr știe să facă umor gros cu... surdina, în luptă cu tendința de a deveni nu o interpretă ci un „personaj”; o remarcă pentru scenele de tristețe delicată. Vasile Iehim — apropiat de personajul său, a jucat cu o sinceră credință. Schiță-caricatură, cu bune efecte: Irina Mazanitis. Peter Paulhofer joacă cu siguranța unui actor de film, cu aplombul și dezinvolura acestuia, dar uneori, noșalanța e prea făcută și duritatea jocului vizibil premeditată. Paul Ioachim — un director distins, dezinvolt. Olga Bucătaru și Simion Negrilă, două prezențe utile în mecanismul spectacolului.

Teatrul Giulești își începe, deci, promițător stagiunea și o face pe toate planurile: de la expoziția din hol la programul de sală, elegant și totodată spiritual!

Al Popovici

directoare a institutului, vine să deschidă fe-
restrile, și în biroul năpădit de năravuri mă-
runte, intră aer proaspăt. Ceva se schimbă.
Nu oamenii de acolo, oamenii nu se schimbă,
oamenii se corectează doar. Ce proces trans-
formator într-atât de tulburător și grav poate
presupune faptul de a nu mai întârzi, de a
curma șueta, de a accepta un ritm de lucru
mai susținut, câteva ore suplimentare? Dar
se schimbă atmosfera generală, se restabile-
ște condiția responsabilității sociale a acti-
vului individual, se instalează etica muncii,
morala vieții. Într-un cuvânt își face loc și
aici, dobândindu-și dreptul la existență și de-
terminare, climatul general al vieții noastre.
Personajele capătă, unanim, conștiința valorii
și utilității lor, și mai devreme sau mai târ-
ziu, mai ușor sau mai anevoios, renunță la
starea de inerție, asumându-și dulcea povară
a răspunderii.

Nu e un cap de țară ce ne spune autoa-
rea, nu sint rostite adevăruri fundamentale,
și n-are nici un rost să-i pretindem, de pe
poziții mofuroase și prefăcut savante, mai
mult decât că însăși a vrut să spună. Și ce
a vrut să spună cu această piesă de debut
e limpede: existența noastră, în cea mai
obișnuită curgere a ei, trebuie meru primen-
nită, împropătată, ferită de zgura năravuri-
lor înapoiate; viața noastră de zi ce zi
își poate avea eroismul ei, care e eroismul
muncii, poezia ei, care e poezia drago-tei
curate. Firește, adevărurile rostite în piesă
puteau găsi și o altă cale de exprimare, mai
limpede, mai directă, și aici putem să-i re-
proșăm autoarei inutila multiplicare a ra-
porturilor pe care le stabilește, complicata
țesătură de relații încruciate în care ea în-
săși se pierde, sau neputința de a amplifica
propria-i undă lirică, pe care cert o stîr-
nește, altfel decât punându-și personajele să
rostească versuri din Labiș, Baudelaire, Enă-
chiță Văcărescu, Shakespeare...

Dar se degajă un patos sincer din piesă,
o credință în adevărul realității înfățișate și
în posibila ei ameliorare, care ne cucerește,
așa încît punînd în cumpănă cele izbutite, și
cele nu prea, dăm fără șovăială câștig de
cauză autoarei, nu cu un gest gratuit de încu-
rajare, ci convinși că teatrul a făcut o in-
vestiție utilă reprezentîndu-i piesa.

Spectacolul realizat de Petre Popescu, regi-
zor foarte atent la nuanțele textului și sen-
sibil la încărcătura de lirism pe care o poartă
piesa, se desfășoară curgător, într-un ritm
viu. Regia, căreia i-a ajutat mult scenograful
George Ștefănescu prin decorurile sale suges-
tive, găsește soluții simple și directe pentru
înfațișarea complicatului păienjenis de rapo-
rturi. Iar actorii, actorii aparțin unei echipe
de teatru care nu-și îngăduie jumătăți de
măsură, și tocmai de aceea măsura interpre-
tării lor e mare. Clody Bertola interpretează
strălucit o eroină al cărei profil moral are
putere de exemplu, și pe măsură ce înaintea-
ză în acțiune dobîndește cu atît mai multă
fascinație cu cît își dezvăluie trăsături noi,
nebănuite, de sensibilitate și omenie. Cenzu-

rind cu lucidă înțelepciune eufuzioale sen-
timentale ale eroinei către un partener ori-
cum nepotrivit ei, interpreta a dăruit-o cu
multă căldură și vibrație lăuntrică. Al doilea
pilon al piesei, inginerul, mai apoi inginerul
șef, și mai apoi directorul, e interpretat de
Ion Besoiu, care desfășoară întreg evantaiul
de ochedeze și surisuri în stare să năruie
orice rezistență, dar care dezvoltă personajul
pînă la dimensiunile unui coleg și șef exem-
plar, cu măsurată pricepere. Din mai nimic,
Fory Etterle dă viață unui personaj ferme-
cător în pendularea lui între blazare și dă-
ruire. Cu mijloacele mai directe, mai colo-
rate, care-i definesc personalitatea, Tamara
Buciucau intrucubează un personaj pito-
resc, fără o funcție dramatică precisă, dar
ca o binevenită completare a celorlalte unui
tablou divers, la fel cum Paul Sava e deli-
cios într-un alt personaj lăaturalnic. Lucia
Mara și Cătălina Pintilie au creionat cu pri-
cepere două tinere: prima, femeie-vamp fără
vocație, a doua, adolescentă, reglindu-și fără
decizie tirul sentimentelor, amîndouă drăguțe,
și către final, tot mai reconfortante. Mircea
Diaconu a interpretat cu mult haz, dar cu
prudentă rețineră, un tînăr cam hăbăuc dar
băiat bun. Cu multă putere de convingere,
cu farmec, cu savantă utilizare a mijloacelor
sale a apărut Ion Caranțiu într-un rol pe
cît de episodic, pe atît de inutil. În rest,
interpretări corecte într-un ansamblu frumos
armonizat.

V. Munteanu

Teatrul Dramatic din Brașov

FATA DIN DAFIN

de Dan Tărchilă

Dan Tărchilă s-a lăsat atras, cu ultima sa
lucrare dramatică, *Fata din dafin*, de ispita
teatrului pentru copii. A pătruns în universal
fabulos al basmului și l-a înfățișat în eulo-
rile lui de feerie, de mister și de simboluri,
privirilor ingenue, în același timp dornice și
înfiorate de vraja irealității mitice. N-a așe-
zat însă, pur și simplu în canoanele construc-
ției dramatice faptele, eroii, peripecțiile basmu-
lui. A pornit doar de la unele date ale mi-
tului „fetei din dafin” — care crește în cli-
matul neprihănirii indifferente și insensibile
al naturii și care se lasă smulsă din această
glacială condiție neștiutoare de suferință și
de bucurii, pentru a pătrunde, încălzită de
focul iubirii pămîntene, în vremelnicia dar